

บทความวิจัย (Research Article)

การพัฒนาครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคล
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยกระบวนการระบบพี่เลี้ยง
Special education teacher development in writing Individual
Implementation Plan (IIP) concerning learner centre by using the
process of Coaching and Mentoring system

ศศิพินต์ สุขบุญพันธ์
Sasipin Sukbunpant

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความต้องการของครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ผลการพัฒนาครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยกระบวนการระบบพี่เลี้ยง และ 3) ความคิดเห็นของครูการศึกษาพิเศษที่มีต่อการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยกระบวนการระบบพี่เลี้ยง ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ(Action Research) กลุ่มตัวอย่างเป็นครูการศึกษาพิเศษ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 25 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงระยะในการศึกษาวิจัย 1 ปีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1. แบบสำรวจความต้องการของครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2. กิจกรรมการพัฒนาครูด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้กระบวนการระบบพี่เลี้ยง 3. แบบประเมินความสามารถของครูต่อการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูในการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ t-test (dependent) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ครูการศึกษาพิเศษมีความต้องการพัฒนาด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับมาก ความสามารถของครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก่อนการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{x} = 3.26, S.D. = 0.75) ภายหลังการพัฒนาอยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 4.25, S.D. = 0.19) ความสามารถของครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญภายหลังเข้าร่วมวิจัยสูงกว่าก่อนเข้าร่วมวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความคิดเห็นของครูการศึกษาพิเศษ พบว่า ครูเห็นความสำคัญของการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการระบบพี่เลี้ยง และประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหน่วยงาน โดยข้อเสนอแนะว่า ควรให้ผู้ปกครอง นักสหวิชาชีพมีส่วนร่วมและควรพัฒนาครูการศึกษาพิเศษด้วยกระบวนการระบบพี่เลี้ยงอย่างต่อเนื่อง

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50180

Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University, Chiang Mai 50180

Corresponding author; email: sasipin_suk@g.cmru.ac.th

(Received: 23 January 2021; Revised: 4 May 2021; Accepted: 29 May 2021)

DOI: <https://doi.org/10.14456/psruhss.2023.7>

คำสำคัญ: ครูการศึกษาพิเศษ แผนการสอนเฉพาะบุคคล ระบบพี่เลี้ยง

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the special education teachers' needs regarding writing Individual Implementation Plan concerning learner centre 2) the result of the teacher development in writing Individual Implementation Plan concerning learner centre by using the process of Coaching and Mentoring system, and 3) the teachers' view about writing Individual Implementation Plan concerning learner centre under the process of Coaching and Mentoring system. Action Research was employed in this study. The purposively selected sample was 25 special education teachers in Chiangmai province. The study took 1 academic year. The research instruments included questionnaire about the special education teachers' needs regarding writing Individual Implementation Plan concerning learner centre, teacher development activity regarding writing Individual Implementation Plan concerning learner centre, a teacher's performances assessment of their writing Individual Implementation Plan concerning learner centre, and interview protocol about writing Individual Implementation Plan concerning learner centre. Percentage, \bar{x} , S.D., t-test (dependent) and content analysis were employed in this study. The research found that teachers needs about the development in writing Individual Implementation Plan concerning learner centre activity was at a high level. The teacher's performances on their writing before attending this research were at an average level $\bar{x} = 3.26$, S.D. = 0.75) whereas their performances were at a high level after participating in this study $\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.19). Teacher's performance in writing Individual Implementation Plan concerning learner centre was higher at the significant at .01 level after attending this study. The special education teachers reflected their views that they realized the importance of writing Individual Implementation Plan concerning learner centre and the process of Coaching and Mentoring system including the benefits of knowledge sharing among institute. The teachers suggested parental and interdisciplinary team involvement, and the consistency of teacher development using the process of Coaching and Mentoring system.

Keywords: Special education teacher, Individual implementation plan, Coaching and mentoring system

บทนำ

การศึกษาพิเศษ (Special Education) เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีข้อจำกัดในการเรียนรู้เนื่องมาจากสภาพความบกพร่องของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ซึ่งเด็กเหล่านี้ไม่อาจได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษาที่จัดให้ปกติ (ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2560) การจัดการศึกษาพิเศษจึงต้องมีการวางแผนการสอนที่เป็นรูปแบบเฉพาะด้วยการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan: IEP) เป็นแผนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้นโดยได้รับความร่วมมือและความยินยอมจากผู้ปกครอง ซึ่งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับ ระดับความสามารถของนักเรียนในปัจจุบันตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด

ทางการศึกษาให้เป็นเฉพาะบุคคล โดยแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลจะจัดทำขึ้นสำหรับนักเรียนแต่ละคนเป็นแผนในระยะ 1 ปี และมีการทบทวนแผนทุกภาคเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548)

เมื่อโรงเรียนและครอบครัวได้พิจารณาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แล้ว ครูผู้สอนจะต้องจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individualized Implementation Plan: IIP) ซึ่งเป็นแผนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเฉพาะเจาะจงสำหรับนักเรียนคนนั้น เพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งเปรียบเสมือนเข็มทิศในการนำทางให้การจัดการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้

การจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องมีครูมีความรู้และความสามารถในทักษะการสอน (สุเทพ ธรรมะตระกูล, 2555) ครูต้องมีทัศนคติที่ดีต่อเด็ก ตั้งใจในการสอน การวางแผนการสอนอย่างรอบคอบ (กรมสุขภาพจิต, 2557) อย่างไรก็ตามพบว่า ความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ของครูยังไม่เพียงพอและแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่จัดทำแล้วนั้นก็ยังไม่ครอบคลุมสาระสำคัญและชัดเจนเพียงพอที่จะพัฒนานักเรียนได้และยังไม่มีมีการทบทวนเพื่อปรับแผน (เบญญา ชลธารินทร์, 2548) ทำให้การวางแผนการพัฒนานักเรียนไม่ตรงกับความบกพร่องหรือความต้องการของนักเรียน (อมรรัตน์ ด่วงทรัพย์, 2551) ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีศักยภาพที่เพียงพอในการจัดการเรียนรู้เนื่องจากส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการศึกษา (จิรนนท์ นุ่นชูคັນ, 2559)

การพัฒนาครูที่ผ่านมามีแนวโน้มไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องมาจากขาดระบบการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง และขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจัง ทำให้ครูไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบเพียงพอ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) รวมถึงการพัฒนาครูที่ผ่านมาใช้รูปแบบการพัฒนาไม่ตรงกับความต้องการของครู ขาดระบบการพัฒนาครูที่ดี ครูยังไม่มีโอกาสได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอ รูปแบบการอบรมเน้นการบรรยายทางทฤษฎีมากกว่าการฝึกปฏิบัติ วิทยากรขาดประสบการณ์ตรงในการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้การฝึกอบรมครูไม่ได้ผลเท่าที่ควร นอกจากนี้ หลังการอบรมแล้วไม่มีการติดตามผล และการนิเทศเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำเมื่อครูมีปัญหา (คณะกรรมการกรมการศึกษาฯ ภาควิชา, 2552)

ปัจจุบันได้มีแนวทางการพัฒนาครูในหลากหลายรูปแบบ Gottleman (2000) โดยบรรดาวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาครูนั้น วิธีการชี้แนะ (coaching) จะทำให้ความรู้ที่รับไปคงทนกว่าวิธีอื่น Guskey (2000) ได้อธิบายรูปแบบระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) ว่าเป็นแนวทางสำคัญ ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการจับคู่บุคคล ระหว่างผู้มีประสบการณ์และมีความสำเร็จสูง กับบุคคลที่มีประสบการณ์และมีความสำเร็จน้อย โดยพี่เลี้ยงจะแนะนำการตั้งเป้าหมายวิชาชีพ แลกเปลี่ยนความคิด และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งเป็นการสัมผัสปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน มากกว่าที่จะฟังผู้เชี่ยวชาญบรรยายให้ฟัง Allan (2007) ได้ศึกษาการพัฒนาครูในสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ทำให้ครูมีความเชี่ยวชาญในสาระวิชาและศักยภาพในด้านการปฏิบัติงาน ค้นพบข้อบกพร่องของตนเองนำไปสู่การพัฒนาตนเองและผู้เรียน มีการปฏิสัมพันธ์กับทั้งเพื่อนร่วมงานและผู้เรียนมากขึ้น อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาครูด้วยระบบพี่เลี้ยงเป็นวิธีการเหมาะสมสำหรับการพัฒนาครูในยุคปัจจุบันและช่วยให้ครูเห็นบทบาทความสัมพันธ์ของตนเองกับผู้เรียนมากขึ้น เป็นการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับคุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2553)

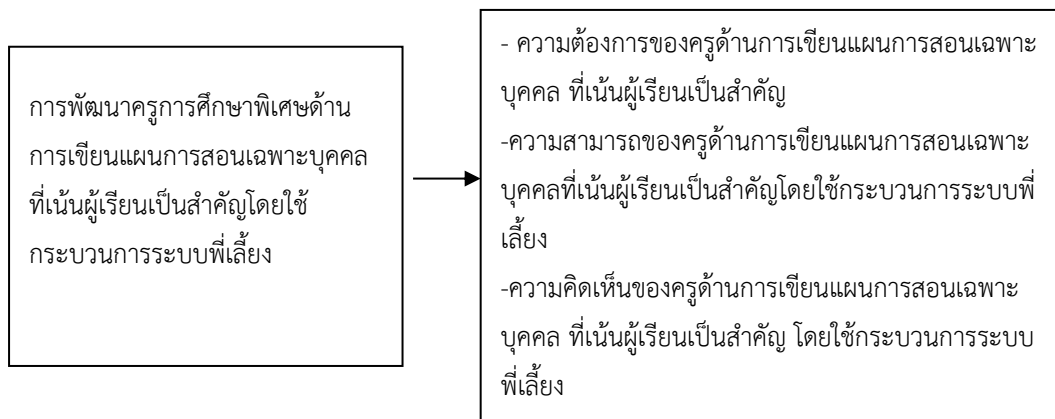
ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นอาจารย์สาขาการศึกษาพิเศษ ได้ทำงานร่วมกับครูการศึกษาพิเศษ พบว่า แม้ว่าครูจะได้มีการวางแผนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ที่เป็นแผนระยะยาวรายปีแล้ว แต่ก็ยังประสบปัญหาในการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคล ให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและการประเมินผลให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะร่วมพัฒนาครูให้มีความสามารถด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคล ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยกระบวนการระบบที่เลี้ยง เพื่อให้ครูการศึกษาพิเศษสามารถวางแผนจัดการเรียนรู้และพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาทางด้านการศึกษาพิเศษและก่อให้เกิดคุณภาพในการจัดการศึกษาและเป็นแนวทางในการพัฒนาครูในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการของครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยกระบวนการระบบที่เลี้ยง
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยกระบวนการระบบที่เลี้ยง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด/ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาครูและและการใช้กระบวนการระบบที่เลี้ยง สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประเภทของงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูการศึกษาพิเศษที่สอนอยู่ในโรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะทาง ศูนย์การศึกษาพิเศษ และในหน่วยงานที่จัดการเรียนรู้ด้านการศึกษาพิเศษในจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูการศึกษาพิเศษ จำนวน 25 คน ที่สอนอยู่ในโรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะทาง ศูนย์การศึกษาพิเศษ และในหน่วยงานที่จัดการเรียนรู้ด้านการศึกษาพิเศษในจังหวัดเชียงใหม่ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนด คือ มีความเข้าใจพื้นฐานในด้านการเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล, มีความสนใจที่จะพัฒนาด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคล ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาครูที่จัดให้ได้และเข้าร่วมโครงการด้วยสมัครใจ

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมการพัฒนาครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้กระบวนการระบบพี่เลี้ยง

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการ ความสามารถ และความคิดเห็นของครูในการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการระบบพี่เลี้ยง

เครื่องมือที่ใช้วิจัย

1. แบบสำรวจความต้องการของครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หาประสิทธิภาพด้วยการหาค่าความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1

2. กิจกรรมการพัฒนาครูด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคล ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้กระบวนการระบบพี่เลี้ยง ซึ่งผู้วิจัยหาประสิทธิภาพของแผนกิจกรรมฯ โดยใช้แบบประเมินซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ พบว่า ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความเหมาะสมของแผนกิจกรรมมีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 4.73 อยู่ในระดับดีมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.35

3. แบบประเมินความสามารถของครูต่อการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีลักษณะแบบสำรวจรายการแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ด้านละ 4 ข้อ รวมทั้งสิ้น 20 ข้อ ผู้วิจัยหาความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน (Inter rater reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในชั้น (Intraclass correlation coefficient: ICC) ผลที่ได้เท่ากับ 0.89

4. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูในการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้กระบวนการระบบพี่เลี้ยง หาประสิทธิภาพด้วยการหาค่าความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คนได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาดำเนินการ 1 ปีการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างนักวิจัย ครูการศึกษาพิเศษ ผู้บริหาร เพื่อค้นหาสภาพปัญหา ความรู้ความเข้าใจ ความจำเป็นของครูในการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคล ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยประเมินความ

ต้องการและความสามารถของครูเกี่ยวกับการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลก่อนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาครู เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2562

2. ผู้วิจัยพัฒนากิจกรรมการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยระบบพี่เลี้ยง ด้วยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในทางการเขียนแผนฯ ของแต่ละหน่วยงาน และวิเคราะห์ลักษณะของแผนที่มีลักษณะของการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากนั้นให้ครูร่วมกันออกแบบการเขียนแผนฯ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และนำเสนอในกลุ่มเพื่อนนำไปปรับใช้กับหน่วยงานของตน ระหว่างวันที่ 29-30 มิถุนายน 2562

3. ครูดำเนินการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในชั้นเรียนโดยใช้กระบวนการระบบพี่เลี้ยง ผู้วิจัยให้คำชี้แนะและให้ผลสะท้อนกลับ ระหว่างวันที่ 23 กรกฎาคม 2562- 4 ธันวาคม 2562

4. ประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างนักวิจัย ครูการศึกษาพิเศษ ผู้บริหาร เพื่อสะท้อนผลและนำเสนอผลการใช้แผนการแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2562

5. ผู้วิจัยประเมินความสามารถของครูเกี่ยวกับแผนการสอนเฉพาะบุคคล สัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับความคิดเห็นในการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้กระบวนการระบบพี่เลี้ยง ระหว่างวันที่ 20 ธันวาคม 2562- 10 มกราคม 2563

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย มีดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ t-test (dependent)
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

ครูที่เข้าร่วมงานวิจัยทั้งสิ้น 25 คน เป็นเพศชาย 4 คน เพศหญิง 21 คน อายุระหว่าง 25-45 ปี โดยมีครูจากศูนย์พัฒนามนุษย์และบุคคลที่มีความพิการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในสังกัดกระทรวงอุดมศึกษาเข้าร่วมมากที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมาเป็นครูจากศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต 8 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ส่วนครูจากโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือในพระบรมราชานุอุปถัมภ์ โรงเรียนวัดแม่แก้วน้อย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เข้าร่วมจำนวนเท่ากัน คือ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16

1. ความต้องการพัฒนาของครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำเสนอได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 ความต้องการพัฒนาของครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

	ระดับความต้องการ		
	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
1. การทบทวนความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคล	4.08	0.22	มาก
2. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.12	0.24	มาก
3. การเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคล ที่สอดคล้องกับความต้องการผู้เรียน	3.92	0.28	มาก
4. การเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้อง/สัมพันธ์ในการนำไปใช้ใน ชีวิตของผู้เรียน	4.18	0.30	มาก

	ระดับความต้องการ		
	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
5. การเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่ส่งเสริมการปฏิบัติหรือเพิ่มพูนทักษะให้แก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล	3.85	0.27	มาก
6. การเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่นำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้จริง	4.25	0.27	มาก
7. การเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลให้มีขั้นตอนและมีความต่อเนื่อง	3.97	0.28	มาก
8. การเขียนรายละเอียดขององค์ประกอบด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ และสาระสำคัญให้สอดคล้องและครอบคลุมกัน	4.15	0.30	มาก
9. การเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่พัฒนาแนวคิดจากตัวท่านเองและมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนของท่าน	4.02	0.24	มาก
10. การเขียนคำถามหรือเตรียมคำถามที่ส่งเสริมการคิดให้แก่ผู้เรียน	4.00	0.31	มาก
11. การเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา หรือสถานการณ์ที่จะสอนให้สอดคล้องกับแผนการสอนเฉพาะบุคคล	4.12	0.27	มาก
12. การเลือกใช้/ประยุกต์สื่อที่สอดคล้องกับการเขียนแผนการสอน	4.08	0.21	มาก
13. การเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่ทำให้ท่านมองเห็นบทบาทตนเองในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน	4.00	0.20	มาก
14. การเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่มีการระบุวิธีการในการให้ผู้เรียนมีความสนใจในบทเรียน เช่น การเสริมแรงในวิธีการต่างๆ	4.21	0.28	มาก
15. การเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่ระบุถึงเกณฑ์ที่ชัดเจนในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวก	4.55	0.19	มากที่สุด
16. การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับแผนการสอนเฉพาะบุคคล	4.08	0.27	มาก
17. การเลือกใช้วิธีการ/เครื่องมือการประเมินผลที่สอดคล้องกับแผนการสอนเฉพาะบุคคล	4.23	0.23	มาก
18. การบันทึกผลการเรียนรู้ที่สะท้อนถึงความสำเร็จ/ข้อบกพร่องหลังการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล	3.97	0.28	มาก
19. การเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่สามารถนำผลการจัดการเรียนรู้ไปพัฒนาในครั้งต่อไป	4.08	0.24	มาก
20. การแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลในลักษณะของการติดตามและให้คำแนะนำเป็นระยะ ๆ	4.25	0.25	มาก
รวม	4.10	0.15	มาก

จากตาราง 1 ครูมีความต้องการพัฒนาด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.15) โดยครูต้องการเรียนรู้เรื่องการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่ระบุถึงเกณฑ์ที่ชัดเจนในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.19) และการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลในลักษณะของการติดตามและให้คำแนะนำเป็นระยะ ๆ ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.27) เป็นลำดับที่ 2 เท่ากับการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่นำไปใช้ได้ในการจัดการเรียนรู้ได้จริง ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.25)

2. ผลการพัฒนาครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยกระบวนการระบบที่เลี้ยง นำเสนอได้ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ความสามารถของครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก่อนการพัฒนาด้วยกระบวนการระบบที่เลี้ยง

รายการ	ระดับความสามารถ		
	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
ด้านจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้			
1. แผนฯที่ใช้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)	5.00	0.00	มากที่สุด
2. รายละเอียดของแผนฯ มีการกล่าวถึงขั้นตอนที่ส่งเสริมการคิด อาทิเช่น มีการตั้งคำถาม ระหว่างการทำกิจกรรม และการสรุป	2.84	1.18	ปานกลาง
3. แผนฯ แสดงถึงการให้ผู้เรียนได้มีการปฏิบัติหรือลงมือกระทำในบทเรียนนั้น	4.32	0.48	มาก
4. แผนฯ ความเกี่ยวข้อง/สัมพันธ์ในการนำไปใช้ในชีวิตของผู้เรียนในบริบทต่าง ๆ	3.72	0.90	มาก
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	3.97	0.64	มาก
ด้านการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้			
1. แผนฯ มีการระบุถึงการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.36	0.91	ปานกลาง
2. สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับข้อจำกัดหรือความบกพร่องผู้เรียน อาทิเช่น มีการปรับเปลี่ยนให้ตรงกับความต้องการหรือสภาพความบกพร่อง	3.80	0.96	มาก
3. สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาที่กำลังศึกษา	4.28	0.98	มาก
4. สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	3.88	0.83	มาก
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.08	0.92	มาก
ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก			
1. แผนฯมีการระบุถึงการวางแผนในการสอนอย่างเป็นระบบ อาทิ ความสอดคล้องต่อเนื่องของกิจกรรมตั้งแต่เริ่มจนเสร็จสิ้น	4.24	0.93	มาก
2. แผนฯมีการระบุถึงบทบาทหน้าที่ของผู้สอนอย่างชัดเจน เช่น ผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม/ ผู้สอนให้คำแนะนำผู้เรียน	3.96	0.94	มาก
3. แผนฯ มีการระบุถึงบทบาทหน้าที่ที่คาดหวังผู้เรียนอย่างชัดเจน เช่น เมื่อครูตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาแล้วนักเรียนตอบคำถามหรือแสดงพฤติกรรมที่แสดงความสนใจต่อครู	4.64	0.64	มากที่สุด
4. แผนฯระบุถึงเกณฑ์ที่ชัดเจนในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวก เช่น เมื่อตอบคำถามถูกต้อง ผู้สอนให้สติ๊กเกอร์รูปดาวเพื่อให้ผู้เรียนสะสม	2.48	1.58	น้อย
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	3.83	1.02	มาก

รายการ	ระดับความสามารถ		
	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
ด้านการตรวจสอบประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน			
1.แผนฯระบุถึงการตรวจสอบและประเมินผู้เรียน	4.16	0.99	มาก
2.การตรวจสอบและประเมินผู้เรียนใช้วิธีการหลากหลาย เช่น การสังเกต	4.28	1.02	มาก
3.แผนฯมีการระบุเกณฑ์ในการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างชัดเจน เช่น ทำถูกต้องจาก 3 ข้อใน 5 ข้อ	3.64	0.86	มาก
4.แผนฯระบุถึงผลการเรียนรู้ก่อนหน้าและนำผลนั้นมาต่อยอดพัฒนาผู้เรียนในลำดับต่อไป	1.16	0.47	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	3.31	0.84	ปานกลาง
ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้			
1. มีการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ท้ายบทเรียน	1.40	1.04	น้อยที่สุด
2.ในการบันทึกทำแผนมีการแสดงถึงแนวทางที่จะนำไปพัฒนาในครั้งต่อไป	1.00	0.00	น้อยที่สุด
3. มีการแสดงข้อความถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อาทิ ระหว่างครูกับผู้เรียน ครูกับเพื่อนครูด้วยกัน	1.00	0.00	น้อยที่สุด
4. มีข้อความที่แสดงถึงการตอบสนองของครูต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็น ระหว่างการเรียน ขณะเรียน หรือภายหลังเสร็จสิ้นการเรียน	1.04	0.20	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	1.11	0.31	น้อยที่สุด
รวมทั้งหมด	3.26	0.75	ปานกลาง

จาก ตาราง 2 ภาพรวมความสามารถของครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก่อนการพัฒนาด้วยกระบวนการระบบที่เลี้ยง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.26$, S.D.= 0.75) โดยพบว่าครูเขียนแผนฯที่ใช้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=5.00$, S.D.= 0.00) และครูเขียนแผนฯ มีการระบุถึงบทบาทหน้าที่ที่คาดหวังผู้เรียนอย่างชัดเจน เช่น เมื่อครูตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาแล้วนักเรียนตอบคำถามหรือแสดงพฤติกรรมที่แสดงความสนใจต่อครู ($\bar{x}=4.64$, S.D.= 0.64) แต่อย่างไรก็ตามพบว่า ในแผนฯของครูที่เข้าร่วมวิจัยด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยรายในระดับที่น้อยที่สุดทุกข้อ โดยการบันทึกทำแผนมีการแสดงถึงแนวทางที่จะนำไปพัฒนาในครั้งต่อไปและการแสดงข้อความถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อาทิ ระหว่างครูกับผู้เรียน ครูกับเพื่อนครูด้วยกันอยู่ในระดับน้อยที่สุดเท่ากัน ($\bar{x}=1.00$, S.D.= 0.00)

ตาราง 3 ความสามารถของครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคล ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหลังการพัฒนาด้วยกระบวนการระบบที่เลี้ยง

รายการ	ระดับความสามารถ		
	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
ด้านการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้			
1. แผนฯที่ใช้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)	5.00	0.00	มากที่สุด
2. รายละเอียดของแผนฯ มีการกล่าวถึงขั้นตอนที่ส่งเสริมการคิด อาทิเช่น มีการตั้งคำถาม ระหว่างการทำกิจกรรม และการสรุป	3.92	0.81	มาก
3. แผนฯ แสดงถึงการให้ผู้เรียนได้มีการปฏิบัติหรือลงมือกระทำในบทเรียนนั้น	4.32	0.48	มาก
4.แผนฯ ความเกี่ยวข้อง/สัมพันธ์ในการนำไปใช้ในชีวิตของผู้เรียนในบริบทต่างๆ	3.88	0.73	มาก
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.28	0.52	มาก
ด้านการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้			
1. แผนฯ มีการระบุถึงการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.40	0.46	มาก
2. สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับข้อจำกัดหรือความบกพร่องของผู้เรียน อาทิเช่น มีการปรับเปลี่ยนให้ตรงกับความต้องการหรือสภาพความบกพร่อง	4.32	0.80	มาก
3. สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาที่กำลังศึกษา	4.48	0.71	มาก
4. สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	4.20	0.71	มาก
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.35	0.12	มาก
ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก			
1. แผนฯมีการระบุถึงการวางแผนในการสอนอย่างเป็นระบบ อาทิ ความสอดคล้องต่อเนื่องของกิจกรรมตั้งแต่เริ่มจนเสร็จสิ้น	4.44	0.77	มาก
2. แผนฯมีการระบุถึงบทบาทหน้าที่ของผู้สอนอย่างชัดเจน เช่น ผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม/ ผู้สอนให้คำแนะนำผู้เรียน	4.32	0.80	มาก
3. แผนฯ มีการระบุถึงบทบาทหน้าที่ที่คาดหวังผู้เรียนอย่างชัดเจน เช่น เมื่อครูตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาแล้วนักเรียนตอบคำถามหรือแสดงพฤติกรรมที่แสดงความสนใจต่อครู	4.68	0.56	มากที่สุด
4. แผนฯระบุถึงเกณฑ์ที่ชัดเจนในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวก เช่น เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้อง ครูผู้สอนให้สติเกอร์รูปดาวเพื่อให้ผู้เรียนสะสม	4.48	0.59	มาก
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.48	0.15	มาก
ด้านตรวจสอบประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน			
1. แผนฯระบุถึงการตรวจสอบและประเมินผู้เรียน	4.20	0.96	มาก
2. การตรวจสอบและประเมินผู้เรียนใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต	4.60	0.50	มากที่สุด

รายการ	ระดับความสามารถ		
	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
3. แผนฯมีการระบุเกณฑ์ในการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างชัดเจน เช่น ทำถูกต้องจาก 3 ข้อใน 5 ข้อ	4.12	0.73	มาก
4. แผนฯระบุถึงผลการเรียนรู้ก่อนหน้าและนำผลนั้นมาต่อยอดพัฒนาผู้เรียนในลำดับต่อไป	3.60	0.65	มาก
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.13	0.41	มาก
ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้			
1. มีการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ท้ายบทเรียน	4.16	0.75	มาก
2. ในการบันทึกท้ายแผนมีการแสดงถึงแนวทางที่จะนำไปพัฒนาครั้งต่อไป	3.88	0.88	มาก
3. มีการแสดงข้อความถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อาทิ ระหว่างครูกับผู้เรียน ครูกับเพื่อนครูด้วยกัน	3.80	0.76	มาก
4. มีข้อความที่แสดงถึงการตอบสนองของครูต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็น ระหว่างการเรียน ขณะเรียน หรือภายหลังเสร็จสิ้นการเรียน	4.16	0.69	มาก
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.00	0.19	มาก
รวม	4.25	0.19	มาก

จาก ตาราง 3 ภาพรวมความสามารถของครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหลังการพัฒนาด้วยกระบวนการระบบพี่เลี้ยง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.25, S.D.=0.19$) โดยครูมีค่าเฉลี่ยรายด้านของทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยพบว่าครูเขียนแผนฯที่ใช้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=5.00, S.D.=0.00$) และครูเขียนแผนฯ มีการระบุถึงบทบาทหน้าที่ที่คาดหวังผู้เรียนอย่างชัดเจน เช่น เมื่อครูตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาแล้วนักเรียนตอบคำถามหรือแสดงพฤติกรรมที่แสดงความสนใจต่อครู ($\bar{x}=4.68, S.D.=0.56$) อยู่ในระดับมากที่สุดเหมือนกับความสามารถของครูก่อนการพัฒนา อย่างไรก็ตามพบว่าประเด็นการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การประเมิน ของครูได้เพิ่มเป็นระดับมากที่สุดภายหลังเข้าร่วมการพัฒนา ($\bar{x}=4.60, S.D.=0.50$)

ตาราง 4 เปรียบเทียบความสามารถของครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคล ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก่อน-หลังการพัฒนาด้วย กระบวนการระบบพี่เลี้ยง

	N	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	t	p-value
ก่อนพัฒนา	25	100	65.20	6.93	25.15**	.000
หลังพัฒนา	25	100	84.88	4.63		

**p<.01

จากตาราง 4 พบว่า ความสามารถของครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญภายหลังเข้าร่วมวิจัยสูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมงานวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. จากการเข้าร่วมงานวิจัย เรื่องการพัฒนาครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยกระบวนการระบบพี่เลี้ยง ครูผู้เข้าร่วมงานวิจัยได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ

ตลอดจนข้อเสนอแนะ ดังนี้ครูให้ข้อคิดเห็นว่า ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคล ตั้งจุดประสงค์ที่มีความเฉพาะเจาะจงเพิ่มขึ้น ใช้สื่อต่างๆ การเสริมแรง การประเมินผลรวมถึงการเขียนแผนที่เป็นลักษณะของการบูรณาการ ครูส่วนใหญ่ได้อธิบายในเรื่องของการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนสำคัญ ต้องคำนึงถึงความสามารถและพัฒนาการของเด็กเป็นสิ่งแรก ครูเห็นว่า กระบวนการระบบพี่เลี้ยง ส่งผลต่อครูด้านจิตใจ รู้สึกอบอุ่นมีที่ปรึกษา ให้มีการพัฒนาตนเองและมีความสามารถในการเขียนแผนฯเพิ่มขึ้น สามารถปรับใช้แผนฯ ที่ผู้ปกครองเข้าใจและมีส่วนร่วม ครูเห็นความสำคัญของกระบวนการระบบพี่เลี้ยง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างหน่วยงาน ครูการศึกษาพิเศษได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรให้ผู้ปกครอง นักสวิชาชีพมีส่วนร่วมในการเขียนแผนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การช่วยเหลือเด็กร่วมกัน รวมถึงการแนะนำแผนฯนี้ให้แก่ครูปกติได้ทราบและมีกิจกรรมของกระบวนการระบบพี่เลี้ยงอย่างต่อเนื่อง

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ครูการศึกษาพิเศษมีความต้องการพัฒนาด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับมาก
2. ผลการพัฒนาครูการศึกษาพิเศษ พบว่าความสามารถของครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก่อนการพัฒนาด้วยกระบวนการระบบพี่เลี้ยง อยู่ในระดับปานกลาง ภายหลังการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ความสามารถของครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหลังเข้าร่วมวิจัยสูงกว่าก่อนเข้าร่วมงานวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ครูการศึกษาพิเศษแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมงานวิจัยนี้ได้แก่ ความเข้าใจในการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แล ความสำคัญและประโยชน์ของกระบวนการระบบพี่เลี้ยง และควรให้ผู้ปกครอง นักสวิชาชีพ ครูปกติมีส่วนร่วมในการเขียนแผนและการช่วยเหลือเด็กร่วมกัน รวมถึงความต่อเนื่องของการควรดำเนินกิจกรรมกระบวนการระบบพี่เลี้ยงเพื่อพัฒนาครูการศึกษาพิเศษ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ครูการศึกษาพิเศษในงานวิจัยนี้มีความต้องการด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับมาก อาจเป็นเพราะครูต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจในเรื่องของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นแนวทางที่ท้าทายสำหรับครูการศึกษาพิเศษ เนื่องจากหลักการดังกล่าวต้องมุ่งเน้น ลักษณะธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล จึงอาจทำให้ครูการศึกษาพิเศษในงานวิจัยนี้มีความต้องการในระดับมากดังกล่าว

นอกจากนี้แล้วการที่ครูต้องการเรียนรู้ในเรื่องของการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่ระบุถึงเกณฑ์ที่ชัดเจนในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกในระดับมากที่สุดนั้น อาจเนื่องมาจากลักษณะพฤติกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับครู (Simonsen, Britton, & Young, 2010) เพราะจะช่วยให้ครูเขียนแผนฯที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างประสบความสำเร็จด้วย สอดคล้องกับความต้องการในระดับบรองลงมาของครูคือการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่นำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้จริง การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง และนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงจึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับที่ครูต้องปฏิบัติได้ (นวลจิตต์ เขาวงกิตพิงค์, 2560: 113-114)

2. ครูการศึกษาพิเศษภายหลังการพัฒนาด้วยกระบวนการระบบพี่เลี้ยง มีการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากระดับปานกลางเป็นระดับมาก งานวิจัยนี้ได้นำหลักการนี้มาใช้โดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งระหว่างผู้วิจัยและครูการศึกษาพิเศษทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มในเรื่องของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีการแนะนำข้อมูล เพื่อให้ครูการศึกษาพิเศษเชื่อว่าตน

มีศักยภาพ พร้อมทั้งจะเปิดใจร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ความร่วมมือกับผู้วิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Allan (2007) ที่พบว่า การพัฒนาครูในสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ทำให้ครูพัฒนาตนเองและผู้เรียน มีการปฏิสัมพันธ์กับทั้งเพื่อนร่วมงานและผู้เรียนมากขึ้น อาจกล่าวได้ว่า กระบวนการดังกล่าวส่งผลให้ครูการศึกษาพิเศษมีระดับของความสามารถในการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเปลี่ยนแปลงไปสู่ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรสุตา ฮาบอินทร์ และปริญญา มีสุข (2560: 643) ที่รายงานไว้ว่า ครูที่เข้าร่วมในโครงการพัฒนาครูด้วยระบบพี่เลี้ยง มีระดับผลของการพัฒนาอยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน

ด้านความสามารถของครูการศึกษาพิเศษภายหลังการพัฒนาด้วยกระบวนการระบบพี่เลี้ยงมีความสามารถด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธ์ และวรรณภา แสงวัฒนะกุล (2557) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอบรมของผู้เข้าร่วมโครงการระบบพี่เลี้ยง ก่อนและหลังการอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าก่อนการอบรม ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการระบบพี่เลี้ยงครั้งนี้ นอกจากการจัดกิจกรรมให้ความรู้แล้วผู้วิจัยยังมีการกระบวนการนิเทศและติดตามผลที่สถานศึกษาของครูการศึกษาพิเศษ จึงทำให้ครูการศึกษาพิเศษได้รับคำแนะนำและข้อเสนอแนะการปรับปรุงอย่างใกล้ชิด จึงอาจส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

3. ครูการศึกษาพิเศษสะท้อนความคิดเห็นว่าการเขียนแผนฯ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องคำนึงถึงความสามารถและพัฒนาการของเด็กเป็นสิ่งแรก สอดคล้องกับ ทักษิณา เครือหงส์ (2550) ที่ได้กล่าวว่า ครูผู้สอนต้องมีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ เมื่อมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่รอบคอบ และปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้ ผลของการสอนย่อมสำเร็จได้ ตีความการไม่ได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2553: 20) ซึ่งข้อค้นพบในงานวิจัยนี้อาจเป็นประโยชน์สำหรับสถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตครูในการปรับปรุงหลักสูตรสำหรับนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษให้มีองค์ความรู้ที่เพียงพอ ให้สามารถวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรวมถึงนำไปใช้ได้ตามความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล

นอกจากนี้ครูการศึกษาพิเศษยังได้แสดงความคิดเห็นว่า กระบวนการระบบพี่เลี้ยงว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญในการช่วยเหลือและร่วมตรวจสอบการเขียนแผนฯ ให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้วิจัยได้เข้ามาให้คำแนะนำแก่ครูการศึกษาพิเศษให้ค้นพบแนวทางของตนเอง จึงทำให้ครูในงานวิจัยนี้เกิดความรู้สึกไว้วางใจกับตัวผู้วิจัยและเห็นความสำคัญของการกระบวนการนี้ ซึ่งลักษณะเด่นของการนิเทศแบบสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยงเป็นการพัฒนาวิชาชีพเชิงรุก สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ครูที่จะสามารถประเมินตนเองได้ (Cordingley & Buckler, 2012) ดังที่ สมศักดิ์ จีเพ็ชร (2562: 168) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศแบบสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยง เป็นเทคนิคการนิเทศที่สามารถพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถพัฒนาความรู้ และจัดการเรียนการสอนให้ก้าวหน้ามีคุณภาพความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามกระบวนการเป็นพี่เลี้ยงโดยผู้วิจัยเพียงลำพังอาจไม่เพียงพอ โรงเรียนหรือหน่วยงานที่มีครูการศึกษาพิเศษ อาจจัดให้การพัฒนาครูในหน่วยงานของตนให้มีการฝึกการโค้ชและให้คำแนะนำระหว่างกัน อันเป็นการสร้างบรรยากาศแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันแบบกัลยาณมิตรและเกิดการพัฒนายิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำแนวทางพัฒนาครูการศึกษาพิเศษกระบวนการระบบพี่เลี้ยง ไปใช้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลที่ยั่งยืน อีกทั้งควรแนะนำครูการศึกษาพิเศษให้เข้าใจและคุ้นเคยกับกระบวนการดังกล่าว ควรมีการพัฒนาในลักษณะของความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อให้ครูการศึกษาพิเศษได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

2. ควรสร้างความเข้าใจกับครูการศึกษาพิเศษในเรื่องของความแตกต่างของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนเฉพาะบุคคล และควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าครูมีความเข้าใจในทั้งสองเรื่องนี้อย่างถ่องแท้ เพื่อให้สามารถดำเนินงานวิจัยได้ตรงวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาโดยการใช้กระบวนการระบบพี่เลี้ยง เพื่อพัฒนาครูการศึกษาพิเศษด้านการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคล ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญร่วมกับกระบวนการพัฒนาครูเทคนิคอื่น รวมทั้งการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและนักสหวิชาชีพในการเขียนแผนฯ ดังกล่าว

2. ควรมีการศึกษาการเปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษจากการที่ครูการศึกษาพิเศษได้รับการพัฒนาจากกระบวนการระบบพี่เลี้ยง กับเทคนิคอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2557). *คู่มือแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ โครงสร้างชีวิตสำหรับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สืบค้น 20 ธันวาคม 2559, จาก: http://rajanukul.go.th/main/_admin/images/downloadlist/D0000152.pdf
- คณะกรรมการการมัธยมศึกษาวุฒิสภา. (2552). *แนวทางปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง*. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการวุฒิสภา.
- จिरินท์ นุ่นชูคัน. (2559). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสาร Veridian E-Journal SILPAKORN UNIVERSITY*, 9(1), 93-94.
- ทักษิณา เครือหงส์. (2550). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. ลำปาง: คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- นวลจิตต์ เขาวงกิตพิงค์. (2560). การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์. *วารสาร VERIDIAN E – Journal SILPAKORN UNIVERSITY*, 10(1), 111–127.
- เบญจา ชลธารันนท์. (2548). *การสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติเพื่อนำสู่นโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- พรสุดา ฮวบอินทร์, และปริญา มีสุข. (2560). ผลการพัฒนาคู่มือโครงการพัฒนาครูด้วยการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู: กรณีศึกษา สถานศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี. *วารสาร VERIDIAN E– Journal SILPAKORN UNIVERSITY*, 10(2), 636-646.
- ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2560). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

- มาเรียม นิลพันธ์, และวรรณภา แสงวัฒนะกุล. (2557). การประเมินโครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching & Mentoring ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1, *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 16(3), 85-94.
- วิจารณ์ พานิช. (2553). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ ๒๑*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สมศักดิ์ จีเพ็ชร. (2562). การพัฒนาคุณภาพครูโดยการนิเทศแบบสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) โรงเรียนมหาสวัสดิ์ (ราษฎร์บารุง). *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 15(2), 165-184.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). *การสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติเพื่อนำสู่นโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *รายงานการศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2549* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเทพ ธรรมะตระกูล. (2555). *การศึกษาคุณลักษณะของครูยุคใหม่*. เพชรบูรณ์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- อมรรัตน์ ดั่งวงทรัพย์. (2551). *การนำเสนอแนวทางการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนเรียนร่วมที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาภาคบังคับ จังหวัดกำแพงเพชร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Allan. (2007). *The benefits and impacts of a coaching and mentoring programs for teaching staff in secondary school*. Accessed January 21. Available from <http://readinglists.warwick.ac.uk>
- Cordingley, P. & Buckler. N. (2012). *Mentoring and Coaching for Teachers' Continuing Professional Development*. In Fletcher. S. & Mullen. C., *Mentoring and Coaching in Education*. (p. 223-224). London: Sage.
- Gottelman , B. (2000). *Peer coaching for educators*. Lanhan: The Scarecrow.
- Guskey, T. R. (2000). *Evaluating professional development*. Thousand Oaks: Corwin Press.
- Simonsen, B., Britton, L., & Young, D. (2010). School-wide positive behavior support in an alternative school setting: A case study. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 12, 180-191.